

Ert datum:
2022-05-02

Datum:
2022-07-08

Er ref:
UD2022/05291

Diarienummer:
UHM 2022-0117

Utrikesdepartementet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av förslag till förordning om skydd av unionen och dess medlemsstater mot ekonomiskt tvång från tredjeländer (COM 2021/775)

Sammanfattning

Upphandlingsmyndigheten välkomnar kommissionens arbete med att motverka ekonomiskt tvång från länder utanför EU. Upphandlingsmyndigheten anser dock att det är oklart om förslaget - i de delar som rör upphandling - är väl avvägt eftersom det inte framgår av förslaget när de möjliga åtgärderna ska vidtas och hur åtgärder på upphandlingsområdet ska genomföras på alla nivåer i de olika medlemsstaterna. Upphandlingsmyndigheten saknar även en redogörelse för förhållandet mellan förslaget och förordningen om det internationella upphandlingsinstrumentet (2022/1031) och förordningen om tredje landssubventioner som fortfarande förhandlas mellan rådet och parlamentet. De sammantagna effekterna av dessa olika regelverk kan medföra negativa effekter för intresset hos upphandlare att möjliggöra för leverantörer från tredje land att delta i upphandlingar. Effekterna av förslagen kan även göra det mindre attraktivt för leverantörer från länder utanför EU att göra affärer i EU.

Inledning

Upphandlingsmyndigheten yttrar sig utifrån uppdraget att utveckla och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter samt att

Ert datum:
2022-05-02

Datum:
2022-07-08

Er ref:
UD2022/05291

Diarienummer:
UHM 2022-0117

stödja de leverantörer som deltar i sådan upphandling. Vi yttrar oss därför i huvudsak över de åtgärdsförslag som skulle få konsekvenser på offentlig upphandling och som återges nedan.

Enligt bilaga I till utkastet till förordning ska bland annat följande åtgärder kunna antas av kommissionen:

”Tillfälligt upphävande av tillämpliga internationella förpliktelser som rör rätten att delta i anbudsförfaranden på området offentlig upphandling, vid behov, och
i) uteslutning från offentlig upphandling av varor, tjänster och leverantörer av varor eller tjänster från det berörda tredjelandet eller uteslutning av anbud vilkas totala värde till mer än en angiven procentsats utgörs av varor eller tjänster från det berörda landet, och/eller
ii) påförande av ett obligatoriskt korrigerande prispåslag vid bedömningen av anbud som omfattar varor, tjänster och leverantörer av varor eller tjänster från det berörda tredjelandet.”

Förslaget kan alltså komma att få stor påverkan på offentlig upphandling. Regler som omfattar alla upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer bör vara förutsägbara och enkla att tillämpa om offentlig upphandling ska fortsätta att vara ett effektivt verktyg för sunda offentliga affärer.

Upphandlingsmyndighetens synpunkter på förslaget

Förslaget ger kommissionen en möjlighet att besluta om avsteg från internationella förpliktelser som rör rätten för företag från länder utanför EU att delta i upphandlingsförfaranden. Avsteg kan innebära att leverantörer eller underleverantörer från det aktuella landet utesluts från att delta i upphandlingsförfaranden inom EU eller att de får ett visst prispåslag som ska tillämpas när olika anbud vägs mot varandra.

Upphandlingsreglerna hindrar inte förslaget men konsekvenserna för den offentliga affären är svåra att förutse

Förslaget har sin rättsliga grund i EU:s handelspolitik. Upphandlingsmyndigheten bedömer att förslaget inte hindras av upphandlingsreglerna. Upphandlingsmyndigheten har dock svårt att bedöma vilka konsekvenser som förslaget kan få eftersom det är oklart när och hur förslaget kan komma att tillämpas.

Upphandlingsmyndigheten efterlyser även ett klagörande av om, och i så fall vilka, rättsmedel som ska kunna bli aktuella med anledning av de upphandlingsrelaterade åtgärderna i förslaget.

Ert datum:
2022-05-02

Datum:
2022-07-08

Er ref:
UD2022/05291

Diarienummer:
UHM 2022-0117

Förslaget måste bedömas utifrån de sammantagna effekterna av förslaget och andra EU-regler som också påverkar leverantörer från länder utanför EU

Förslaget kommer parallellt med att andra EU-regler införs eller förbereds som också påverkar upphandlingar med potentiella leverantörer från länder utanför EU.

- Förordningen om ett instrument för internationell upphandling ska underlätta kommissionens arbete att förmå länder utanför EU att öppna upp sina upphandlingsmarknader.
- Förslaget om en ny förordning om subventioner från tredje land som snedvrider den inre marknaden ska bidra till rättvisa konkurrensvillkor.

Upphandlingsmyndigheten anser att det är angeläget att man i det remitterade förslaget tydliggör hur dessa olika regelverk - som alla påverkar förutsättningarna för leverantörer med kopplingar till länder utanför EU att delta i upphandlingsförfaranden – förhåller sig till varandra och ska samverka och prioriteras inbördes. Risken för dubbelreglering kan inte uteslutas.

Vi hänvisar också till våra remissyttranden avseende kommissionens förslag om en förordning om ett internationellt upphandlingsinstrument (UHM-2019-0248), respektive kommissionens förslag om subventioner från tredje land (UHM-2021-0113).

Det lokala perspektivet saknas i förslaget

I Sverige finns det ett stort antal upphandlande myndigheter och enheter som genomför ett ännu större antal upphandlingar, avrop från ramavtal med mera. Upphandlingsmyndigheten anser att det är angeläget att förslaget kompletteras så att det framgår hur kommissionens åtgärder ska kunna tillämpas på lokal, regional och nationell nivå. Åtgärdernas eventuella effekter på redan ingångna avtal bör också belysas. Om små upphandlande organisationer ska kunna tillämpa reglerna måste det vara tydligt vilka leverantörer som ska omfattas av kommissionens åtgärdsbeslut. En genomsnittlig svensk kommun har inte förutsättningar att utreda ägarförhållandet hos alla sina underleverantörer utan att det skulle få allvarliga konsekvenser för all offentlig upphandling i Sverige.

Förslaget bör kompletteras med förfaranderegler som ger kommissionen underlag för sina bedömningar

Fel tillämpat kan detta regelverk slå mot välfärden på ett kännbart sätt. Upphandlingsmyndigheten efterlyser förfaranderegler för hanteringen av beslutsgången i ärenden enligt de föreslagna regler som gör att kommissionen kan identifiera om samhällskritiska insatsvaror kan påverkas av åtgärderna. Förfarandereglerna måste även ge kommissionen ett underlag om vilka effekter i form av prishöjningar med mera som kommissionens åtgärder skulle kunna få. I avsaknad av information om förslagets konsekvenser blir det omöjligt för kommissionen att besluta om proportionella åtgärder. Antalet upphandlingar och upphandlingsmarknader inom EU är mycket stort och konsekvenserna av att helt utestänga alla företag med kopplingar till ett visst land är svåra att förutse utan en

Ert datum:
2022-05-02

Datum:
2022-07-08

Er ref:
UD2022/05291

Diarienummer:
UHM 2022-0117

omfattande utredning och analys. Även den ökade administrativa bördan för upphandlare och leverantörer bör beaktas när reglerna utformas.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Juristen Magnus Lindbäck har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Asplund deltagit.

Inger Ek

Magnus Lindbäck

Magnus Lindbäck